

Bilješka. - U gornjoj presudi tuženik je bio brodar, i sud je stao na stajalište da je on obvezan za poduzimanje zaštitnih mjera. Međutim iz te presude ne slijedi da za štetu ne bi odgovarao i radnikov poslodavac, lučki stivačor. Sud se tim pitanjem nije bavio jer stivačor nije bio tužen.

B.J.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 15.IV 1965.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr Dušan Arneri, prof.dr Natko Katičić

Spor iz radnog odnosa člana posade - Klausula o nadležnosti za rješavanje ovih sporova mora biti određena - Nije određena klausula koja se općenito poziva na nadležnost konzularnih vlasti države čiju zastavu brod vije ili neke određene države - Pasivno je legitimiran brodar broda u čije je ime zapovjednik sklopio ugovor o radu i pod pretpostavkom da brodar nije brodovlasnik - Brodovlasnik može, i ako nije brodar, odgovarati na temelju načela o privilegiranim tražbinama

Tužitelji su bivši članovi posade jednoga stranog broda, a tuženik je brodar toga broda. Tužitelji u tužbi iznose da im je tuženik ostao dužan određene svote iz radnog odnosa. Tuženik je među ostalim postavio prigovor nedopustivosti redovnog pravnog puta, jer da su stranke u ugovoru izričito ugovorile nadležnost konzularnih vlasti. Osim toga iznosi prigovor pomanjkanja pasivne legitimacije, jer da on nije bio brodovlasnik broda na kojem su tužitelji bili namješteni.

Prvostepeni sud je odbio oba ova prigovora, a drugostepeni je to stajalište potvrdio.

Razlozi drugostepenog suda jesu slijedeći:

Ne stoji prigovor nedopustivosti redovnog pravnog puta. Ovaj prigovor tuženik zasniva na činjenici što su stranke ugovorima o radu ugovorile nadležnost suda konzularnih vlasti zastave broda, kao nadležnog za odlučivanje o sporovima koji bi iz tih ugovora mogli nastati. Nadovezujući na činjenicu da tuženikov brod vije libanonsku zastavu, tuženik ističe da je za presudjenje ovoga spora nadležan libanonski sud, a ne Jugoslavenski privredni sud.

Razmatrajući ugovornu klausulu na koju se tužitelj poziva, ovaj sud je našao da ona u nekim ugovorima određuje da se stranke podvrgavaju "isključivo sudu konzularnih vlasti zastave broda" /esclusivamente al giudizio della autorità consolari della bandiera della nave/, dok su u drugim riječi

"zastave broda" izostavljene, pa ona glasi samo "isključivo sudu konzularnih vlasti....." /esclusivamente al giu-
dizio della autorità consolari...../, bez oznake o čijim
se konzularnim vlastima radi.

Tuženik je u postupku priložio spisu fotokopiju pomorske vlastovnice /Titre de propriété maritime/ izdane u Bejrutu 26.IV 1960. iz koje proizlazi da je tuženikov brod bio toga dana upisan /Rubrika: date d'immatriculation/, a da je prije toga bio upisan u Panami /Rubrika: anciens ports d'attache et No. matricule/ pod brojem 0594 i pod imenom "Ville de Manakara".

Iz navedenoga proizlazi da su neki tužitelji zaključili ugovor o radu kad je brod vijao panamsku zastavu; jedino je jedan tužitelj zaključio ugovor o radu kad je brod vijao libanonsku zastavu, ali upravo u njegovu ugovoru nije određeno koje bi konzularne vlasti bile nadležne za presudjivanje spora.

Osim toga tuženik nije u toku cijelog prvostepenog postupka, započetog još 20.X 1961. niti tvrdio, niti ponudio dokaz da postoje sudovi konzularnih vlasti o kojima se o spornoj ugovornoj klauzuli govori, niti gdje im je sjedište.

Odatle slijedi da je klauzula o izabranom sudu kako su ju stranke ugovorom stipulirale potpuno neodređena, jer se iz nje ne može ni približno odrediti kojem su se sudu stranke namjeravale podvrgnuti, niti gdje se taj sud nalazi; a ona je osim toga nedopustiva s razloga što omogućuje jednoj od stranaka, tj. tuženiku, da jednostrano, promjenom zastave, mijenja ugovorenu nadležnost suda, kao što se to u konkretnom slučaju i dogodilo. Sve kad bi se i uzelo da su neki tužitelji pristali da se podvrgnu presudjivanju suda nekih konzularnih vlasti, odredivih prema zastavi broda, to su tada mogle biti samo konzularne vlasti republike Paname, čiju je zastavu brod vijao u času zaključenja ugovora, jer se ne može uzeti da su oni pristali da se podvrgnu libanonskim konzularnim vlastima, kad brod tu zastavu nije vijao, niti su oni mogli znati da će ju vijati.

Što se tiče ugovora s jednim tužiteljem, jasno je da ta nadležnost izabranog suda nije ugovorena, jer nije određen čak ni približni kriterij prema kojem bi se imalo odrediti koji će sud biti nadležan.

Na osnovi prednjega ovaj žalbeni sud utvrđuje da ugovorna klauzula o izabranom sudu na koju se tuženik poziva nije mogla i ne može proizvoditi pravne učinke.

Dosljedno tome promašen je tuženikov prigovor, kojim se on, upirući se o tu klauzulu, poziva na nedopustivost redovnog pravnog puta. Suprotno tome tužitelji su bili ovlašteni da pred redovnim sudom svoje zemlje, a prema načelu foruma imovine /čl.52, st.1 Zpp./ ostvaruju svoje pravne interese protiv tuženika.

Također ne stoji ni prigovor promašene pasivne legitimacije na tuženikovo strani. Ovaj prigovor tuženik zasniiva na činjenici da on nije vlasnik broda, nego da je samo zastupnik vlasnika broda, pa ne može odgovarati za njegove obveze.

Ovaj žalbeni sud nalazi da je prvostepeni sud pravilno našao taj prigovor neosnovanim. Iz pregleda ugovora o radu zaključenih s tužiteljima proizlazi da ih je zaključio zapovjednik broda, naznačivši kao stranku, za koju on zaključuje ugovor, upravo tuženika. Iz sadržaja brodskog dnevnika koji se citira u pobijanoj presudi nesumnjivo proizlazi da je tuženik bio brodar /armatore/ spornog broda. Proizvoljno je i pravno promašeno tuženikovo tvrdjenje da samo brodovlasnik može zaključiti ugovor o radu s posadom broda. Naprotiv to može učiniti svaki poduzetnik pomorskog poduhvata s datim brodom, bez obzira na vlasničke odnose broda. Unatoč tome posadi broda pripada pravo privilegiranog namirenja na brodu za tražbine iz radnog odnosa, ali ta činjenica ne sprečava članove posade da svoja prava iz radnog odnosa ostvaruju protiv stranke s kojom su zaključili ugovor o radu.

Pregledom svih ugovora ovaj žalbeni sud je utvrdio da se tuženik, koji je u njima naznačen kao ugovorna stranka, i koji se u osporavanju tužbenih zahtjeva tužiteljevih poziva na odredbe tih ugovora, nijednom njihovom odredbom nije ogradio od preuzimanja obveza u vlastito ime i za vlastiti račun, niti je na bilo koji način u ugovorima navedeno da se zaključuju u ime i za račun neke treće osobe. Odatle se mora zaključiti da se i tuženik sam smatrao ugovornom strankom, pa ne može osporavati svoju legitimaciju kad se sudskim putem protiv njega ostvaruju obveze koje je ugovorima preuzeo. Uostalom i činjenica što je upravo tuženik - a ne navedeni vlasnik broda ili netko treći - radi oslobodjenja broda ispod odredbi privremene naredbe deponirao odgovarajuću bankovnu garanciju za pokriće utuženih tužiteljevih tražbina, pa tako stvorio i forum imovine u pogledu svoje osobe, što upućuje na neosnovanost i neumjesnost njegova prigovora.

Z.R.